

Eduskunnan oikeusasiamies
00102 Eduskunta

Matti Vähänen kirje eduskunnan oikeusasiamiehelle 14.6.2004

SELVITYS- JA LAUSUNTOPYYNTÖ

Matti Vähänen katsoo kirjeessään eduskunnan oikeusasiamiehelle, että hänen äänestyspaikakseen vuoden 2004 europarlamenttivaaleissa on virheellisesti merkitty hänen Ylivieskassa olevan aikaisemman osoitteensa mukainen äänestyspaikka, vaikka hän on muuttanut uuteen osoitteeseensa Ouluun 7.5.2004.

Pyydettyä selvityksenä ja lausuntonaan oikeusministeriö ilmoittaa kunnioittavasti seuraavaa:

Vaalilain (714/1998) 18 §:n mukaan Väestörekisterikeskus perustaa viimeistään 46. päivänä ennen vaalipäivää äänioikeusrekisterin, johon otetaan laissa säädetyt tiedot jokaisesta äänioikeutetusta (esim. kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta, äänestysalue ja äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite) sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24. Europarlamenttivaalien vaalipäivä oli 13.6.2004 ja 51. päivä ennen vaalipäivää 23.4.2004. Vaalilain 24 §:n mukaan äänioikeusrekisterin tietoihin voi vaatia oikaisua se, joka katsoo, että hänet on jätetty oikeudettomasti pois äänioikeusrekisteristä tai että häntä koskeva merkintä siinä on virheellinen. Kyseisen lainkohdan 3 momentin mukaan oikaisua ei kuitenkaan voi tehdä sellaisen muuttoilmoituksen perusteella, joka saapuu maistraatille myöhemmin kuin 51. päivänä ennen vaalipäivää. Henkilön kohdalle merkitty vaalipiiri, kotikunta ja äänestysalue eivät siten muutu, vaikka hänen asuinpaikansa ja osoitteensa muuttuisivat 23.4. jälkeen tai mikäli hänen muuttoilmoituksensa saapuu maistraatille kyseisen päivän jälkeen.

Kyseisen sääntelyn tarkoituksena on kansalaisten oikeusturvan takaaminen. Äänioikeusrekisterin perustamispäivän jälkeen (tässä 28.4.) Väestörekisterikeskus laatii jokaisesta äänioikeusrekisteriin otetusta henkilöstä ilmoituskortin, joka lähetetään viimeistään 24. päivänä (21.5.) ennen vaalipäivää kaikille niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Äänioikeusrekisteri on perustamisestaan lukien nähtävillä maistraateissa sillä tavoin, että kansalaiset voivat tarkastaa ja tehdä omaa äänioikeuttaan koskevia oikaisuvaatimuksia siinä havaitsemiensa virheiden oikaisemiseksi. Myös ilmoituskortista äänestäjä voi tarkastaa äänioikeutensa. Äänioikeusrekisterin perustamisajankohta määräytyy sen mukaan, kuinka paljon ilmoituskorttien laatimiseen ja äänioikeusrekisterin nähtävilläpitoon sekä oikaisuvaatimusten tekemiseen tulee varata aikaa. Oikaisuvaatimuksen tekemisen viimeinen määräpäivä on 16. päivä ennen vaalipäivää (28.5.). Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä ennen vaalipäivää klo 12.00 lukien (1.6.). Ennakkoäänestysaika alkaa äänioikeusrekisterin lainvoimaiseksi tuloa seuraavana päivänä.

On huomattava, että vaikka muuttoilmoitus saapuu maistraatille 51. päivän jälkeen eikä oikaisuvaatimusta voida sen vuoksi asuinpaikan muuttumisen vuoksi hyväksyä, asianomainen voi asuinpaikastaan riippumatta äänestää ennakkoäänestyksessä missä tahansa yleisessä ennakkoäänestyspaikassa. Europarlamenttivaaleissa ennakkoäänestyspaikkoja oli yhteensä 834, joista yhdeksän Oulussa.

Osastopäällikkö
Ylijohtaja

Risto Jalli

Hallitussihteeri

Anu Laaksonen